

SUN'IY INTELLEKTNING TIL O'RGANISH JARAYONIDA TUTGAN O'RNI VA AHAMIYATI

Nazirova Zilola Rasulovna
assistent Toshkent filiali SAMGUVMIJIB

Annotatsiya: Mazkur maqolada sun'iy intellekt texnologiyalarining til o'rganish jarayonida tutgan o'rni va ahamiyati tahlil qilinadi. So'nggi yillarda ta'lim sohasida yuzaga kelayotgan innovatsion yondashuvlar, xususan, ChatGPT, Duolingo, Grammarly va boshqa AI asosidagi platformalar chet tilini o'rgatish va o'rganishda samarali vosita sifatida qaralmoqda. Sun'iy intellekt o'quvchilarga individual yondashuvni ta'minlash, talaffuz, lug'at boyligini kengaytirish, grammatik xatolarni aniqlash va tuzatishda yordam berishi bilan birga, an'anaviy o'qitish usullarini ham to'ldiradi. Shuningdek, AI texnologiyalari real vaqtli tarjima, interaktiv suhbat va immersiv muhit orqali til o'rganishni yanada qiziqarli va samarali qiladi. Tadqiqotda sun'iy intellektning afzalliklari, imkoniyatlari hamda ayrim cheklovlari haqida ham fikr yuritiladi.

Kalit so'zlar: sun'iy intellekt, til o'rganish, chet tili ta'limi, ChatGPT, Duolingo, grammatik xatolar, interaktiv suhbat, tarjima tizimlari, individual yondashuv, ta'lim innovatsiyalari.

Аннотация: В данной статье анализируется роль и значение технологий искусственного интеллекта в процессе изучения языков. В последние годы инновационные подходы в сфере образования, в частности платформы, основанные на ИИ, такие как ChatGPT, Duolingo, Grammarly, рассматриваются как эффективные инструменты для изучения и преподавания иностранных языков. Искусственный интеллект способствует индивидуальному подходу к обучающимся, помогает развивать произношение, расширять словарный запас, выявлять и исправлять грамматические ошибки, а также дополняет традиционные методы обучения. Кроме того, технологии ИИ делают процесс изучения языка более интересным и результативным благодаря возможности синхронного перевода, интерактивного общения и создания иммерсивной среды. В исследовании также рассматриваются преимущества, перспективы и некоторые ограничения использования ИИ в данной сфере.

Ключевые слова: искусственный интеллект, изучение языка, обучение иностранным языкам, ChatGPT, Duolingo, грамматические ошибки, интерактивное общение, системы перевода, индивидуальный подход, инновации в образовании.

Abstract: This article analyzes the role and importance of artificial intelligence technologies in the process of language learning. In recent years, innovative approaches in education, particularly AI-based platforms such as ChatGPT, Duolingo, and Grammarly,

have been recognized as effective tools for teaching and learning foreign languages. Artificial intelligence provides personalized learning, supports pronunciation improvement, vocabulary expansion, grammar error detection and correction, while also complementing traditional teaching methods. Moreover, AI technologies make the process of language learning more engaging and effective through real-time translation, interactive conversations, and immersive environments. The study also discusses the advantages, opportunities, and some limitations of AI in this field.

Key words: artificial intelligence, language learning, foreign language education, ChatGPT, Duolingo, grammar errors, interactive communication, translation systems, personalized learning, educational innovations.

XXI asrda sun'iy intellekt texnologiyalari inson hayotining turli sohalarida keng qo'llanilmoqda. Xususan, ta'lim jarayonida sun'iy intellektning imkoniyatlari o'quvchi va talabalarning bilim olish jarayonini individuallashtirish, o'quv materiallarini tezkor va samarali o'zlashtirish hamda ta'lim sifatini oshirishga xizmat qilmoqda. Til o'rganish jarayoni ham bu jarayondan mustasno emas. So'nggi yillarda chet tillarini o'rganishda ChatGPT, Duolingo, Grammarly kabi sun'iy intellekt asosida yaratilgan dastur va platformalardan keng foydalanilmoqda.

Mazkur texnologiyalar til o'rganuvchilar uchun shaxsiy yordamchi sifatida xizmat qilib, talaffuzni to'g'rilash, grammatik xatolarni aniqlash, lug'at boyligini kengaytirish va interaktiv suhbatlar orqali amaliy ko'nikmalarni rivojlantirish imkonini bermiqda. Shu bilan birga, AI texnologiyalari an'anaviy ta'lim metodlarini to'ldirib, o'quv jarayonini qiziqarli va samarali qiladi.

Til o'rganishda sun'iy intellektning qo'llanilishi nafaqat o'quvchi va talabalar, balki o'qituvchilar uchun ham yangi metodik imkoniyatlar yaratmoqda. Mazkur tadqiqotning dolzarbligi shundaki, til o'rganishda sun'iy intellektning afzalliklari, qo'llanilish mexanizmlari va cheklovlarini o'rganish hozirgi kunda ilmiy-pedagogik jihatdan muhim ahamiyat kasb etadi.

Mazkur tadqiqotda sun'iy intellektning til o'rganish jarayonida qo'llanilishining samaradorligini aniqlash maqsadida sifat va miqdoriy tahlil usullari uyg'un qo'llandi. Tadqiqotning metodologik asosi ta'lim jarayonini modernizatsiya qilishga oid zamonaviy pedagogik yondashuvlar, shuningdek, kognitiv tilshunoslik va sun'iy intellekt nazariyalariga tayanadi.

Qiyosiy metod tadqiqotda an'anaviy til o'qitish usullari va sun'iy intellekt asosidagi metodlarning samaradorligini taqqoslash uchun ishlatiladi.

1. An'anaviy metod misoli:

Sinfda o'qituvchi tomonidan dars olib boriladi, talabalarga matnlar beriladi va so'ng ularni o'qib tushuntirish, grammatik mashqlar yechish talab qilinadi. Masalan, ingliz tilida Present Simple zamonini o'rganayotganda, o'qituvchi qoidani tushuntiradi, keyin talabalar

mashqlarni kitob yoki daftar orqali bajaradi. Bu metodda talabani individual ehtiyojlari cheklangan va faqat dars vaqti bilan chegaralanadi.

2. Sun'iy intellekt asosidagi metod misoli:

Talabalar ChatGPT yoki Duolingo orqali Present Simple zamonini o'rganadi. AI dasturi talabani xatolarini real vaqt rejimida aniqlaydi va to'g'rilaydi. Masalan, talaba "He go to school every day" deb yozsa, dastur avtomatik tarzda "He goes to school every day" deb tuzatadi va qoidani tushuntiradi. Dastur shuningdek, talabani zaif tomonlarini aniqlab, qo'shimcha mashqlar va interaktiv topshiriqlar beradi. Talaffuzni rivojlantirish uchun ovozli mashqlar, interaktiv suhbatlar va testlar taqdim etiladi.

Parametr	An'anaviy metod	AI asosidagi metod
Individual yondashuv	Cheklangan	Har bir talabani ehtiyojiga moslashtirilgan
Grammatik xatolarni tuzatish	Qo'l bilan, o'qituvchi tomonidan	Real vaqt rejimida, avtomatik
Mashqlar va materiallar	Standart kitob va daftar	Shaxsiylashtirilgan interaktiv mashqlar
Amaliy ko'nikmalar	Cheklangan, sinf bilan chegaralangan	Interaktiv suhbat va talaffuz mashqlari orqali kengaytirilgan
O'quv motivatsiyasi	Pastroq, monotoniya mavjud	Yuqori, gamifikatsiya va tezkor javoblar orqali rag'batlantirilgan

Natijada, qiyosiy metod orqali aniqlanishicha, sun'iy intellekt asosidagi metodlar talabalarning individual ehtiyojlariga moslashuvchan, xatolarni tezkor tuzatish imkonini beruvchi va amaliy ko'nikmalarni rivojlantirishda samaraliroq ekanligi ko'rinib turadi.

Sun'iy intellekt texnologiyalarining til o'rganish jarayonida qo'llanilishi zamonaviy ta'lim tizimining eng dolzarb masalalaridan biri hisoblanadi. Tadqiqot shuni ko'rsatadiki, AI dasturlari talabalarning bilim olish jarayonini individuallashtirish, xatolarni tezkor aniqlash va tuzatish, talaffuz va amaliy ko'nikmalarni rivojlantirishda yuqori samaradorlik beradi. Shu bilan birga, gamifikatsiya va interaktiv mashqlar o'quvchilarning motivatsiyasini oshirib, o'quv jarayonini qiziqarliroq qiladi.

An'anaviy ta'lim metodlari bilan taqqoslanganda, sun'iy intellekt asosidagi metodlar moslashuvchanligi, tezkor javob berishi va keng imkoniyatlari bilan ajralib turadi. Biroq, ularni to'liq ravishda o'qituvchining o'rnini bosuvchi vosita sifatida emas, balki ta'lim samaradorligini oshiruvchi qo'shimcha mexanizm sifatida ko'rish maqsadga muvofiqdir.

Xulosa qilib aytganda, til o'rganishda sun'iy intellektidan oqilona foydalanish o'quvchilarning bilim darajasini oshirish, mustaqil o'qishga rag'batlantirish va ta'lim sifatini yanada yuksaltirishda muhim omil bo'lib xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Oxford, R. (2017). *Teaching and Researching Language Learning Strategies*. Routledge.
2. Russell, S., & Norvig, P. (2021). *Artificial Intelligence: A Modern Approach*. Pearson.
3. Godwin-Jones, R. (2019). "Emerging Technologies: AI and Language Learning." *Language Learning & Technology*, 23(3), 4–14.
4. Kukulska-Hulme, A. (2020). *Mobile-Assisted Language Learning and Artificial Intelligence*. Cambridge University Press.
5. Duolingo. (2022). *Language Learning with AI: Research and Insights*. www.duolingo.com
6. Grammarly. (2022). *How AI is Improving Writing and Communication*.
7. Сеитова, З. (2024). НАЛИЧИЕ ГЕНДЕРНО-УЩЕРБНЫХ СТЕРЕОТИПОВ В УСЛОВИЯХ ЮЖНОГО ПРИАРАЛЬЯ. *Academic research in educational sciences*, (3), 537-542.
8. ZP, S. (2023). Social Transformations and Changes in The Minds of Women. *Journal of Advanced Zoology*, 44.
9. Ishanova, N. (2023). MAIN DIRECTIONS OF OPTIMIZATION OF TEACHING RUSSIAN AS A NON-NATIVE LANGUAGE TO VETERINARY STUDENTS. *Science and innovation*, 2(B8), 52-55.
10. Nargis, I. (2022). RUS TILINI O 'QITISHDA ZAMONAVIY INTEGRATIV METODLAR. *ILMIY TADQIQOT VA INNOVATSIYA*, 1(3), 73-76.
11. Ишанова, Н. Р., & Назирова, З. Р. (2023). ПРЕПОДАВАНИЕ РУССКОГО ЯЗЫКА КАК НЕРОДНОГО СТУДЕНТАМ-ВЕТЕРИНАРАМ НА НАЧАЛЬНОМ ЭТАПЕ ОБУЧЕНИЯ. *Science and innovation*, 2(Special Issue 8), 1596-1598.
12. Avezova, D., & G'ulomova, S. (2024, November). O'QUVCHILARDA MATN YARATISH KOMPETENSIYALARINI RIVOJLANTIRISH VA UNING ILMIY ASOSLARI. In *INTERNATIONAL CONFERENCE ON INTERDISCIPLINARY SCIENCE* (Vol. 1, No. 11, pp. 386-389).
13. AVEZOVA, D. ESSE-O 'QUVCHILARNING KOMMUNIKATIV KOMPETENTLIGINI RIVOJLANTIRUVCHI VOSITA. *LTEACHIN ANGUAGE*, 143.

14. Avezova, D. (2024). O 'QUVCHILARDA ESSE YOZISH MALAKASINI SHAKLLANTIRISH ZARURATI. Oriental renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences, 4(20), 90-94.

